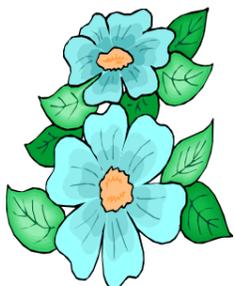

ÕNNITLEME JUUBILARE JA EAKAID SÜNNIPÄEVALAPSI

Erna Prei	80	Ellika Laats	55
Meeta Randoja	80	Evi Muts	50
August Nool	75	Uno Pindis	50
Valter Kala	75	Valdeko Trover	50
Ivan Ivanov	70	Andres Kirch	50
Aino Peterson	70	Viide Pant	50
Tiina Viitkin	70	Hele-Kaja Hark	50
Tõnis Saarnits	65	Liisi Kirch	50
Verner Venne	65		
Kalle Kõiv	60		
Vahur Pääsuke	60		

Lembit Vider	60
Tamara Toots	60
Avo Soodla	60
Liidia Brauer	60
Aado Vaarend	60
Tõnu Hein	55
Kaja Järvpõld	55
Reet Ojasaar	55
Peeter Laas	55

UUED VALLAELANIKUD
*Kui on kodus kõige väiksem
hällimõõtu põngerjas,
siis on kindel - kõigist vahvam
on seesama põngerjas.*

Rasmus Kont— 27.01.2006

Meie hulgast on lahkunud

*Mis tulema peab, see tuleb, kellel otsa saab aeg, see läheb.
Minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe.*

V. Osila

Elmar Ploom	-	02.01.2006
Aili Kärbla	-	15.01.2006
Aino Kuus	-	24.01.2006
Juhan Orava	-	06.02.2006

Vallavolikogu tööst

Teisipäeval toimunud Lasva Vallavolikogu Istungil:

1. Kinnitati:

- 2006.aasta vallaeelarve;
- valla-asutuste töötasud;

valla eelarvest määratud sotsiaaltoetuste määramise kord;

2. Nimetati:

volikogu esindajad koolide hoolekogudesse;
EMOL Üldkoosoleku liikmed;

3. Otsustati:

- alustada Lasva külas Paul Piirisilla nimel seisvate hoonete pärimist;
- liituda MTÜ Võrumaa Partnerluskogu asutamisega;

tunnistati kehtetuks Lasva Vallavolikogu 13.05.2005 otsus nr 15;

4. Valiti alalise hariduse-, kultuuri- ja spordikomisjoni esimees.

Meeldetuletus koeraomanikele

Tuletame meelde, et on vaja jälgida koduloomade pidamise eeskirju. Väga paljud koerad, kassid liiguvad vabalt ringi, mis on lubamatu. Eeskirjadest mitte kinnipidamine toob endaga kaasa trahvi.

Lasva Vallavalitsus

4. märtsil kell 21.00 Lasva rahvamajas

KOHVIÕHTU

Tantsuks laulab Ardo Juhkov

Esineb tantsutrupp "Variatsioonid"

Pilet 50.-

LASVA SÕNUM

Number 1 (7)

Veebruar 2006

Mõtisklusi Vabariigi aastapäeval

24.vebruaril tähistame oma kodumaa 88 – ndat iseseisvumise päeva. Nendest aastatest peame kahjuks maha arvestama 50 aastat võõrvõimude okupatsiooni, millega on kaasnenud korvamatult kahju meie maale ja rahvale nii materiaalselt, veel enam moraalselt.

Millegipärast on meil vähe tähelepanu pööratud ajaloolisele faktile, et Eestimaa ja tema rahvas said taas ühendatud üheks maaks ja rahvaks alles kaheksakümmend kaheksa aastat tagasi. Iseseisvuse Manifesti alusel. Alates Põhja-sõjast oli Eestimaa ja eesti rahvas 200 -ks aastaks lahutatud Põhja - Eesti kubermanguks, pealinnaga Tallinn. Lõuna - Eesti kuulus Liivimaa kubermangu koosseisu, pealinnaga Riia.

21. veebruaril 1918.a. Eesti Maapäeva Wanemate Nõukogu Manifestis on read: Eestimaa tema ajaloolises ja etnograafilises piiri-

des kuulatakse tänasest päele iseseiswaks demokraatlikuks wabariigiks! 20. augustil 1991a. kell 23.05 võttis toonane Eesti NSV Ülemnõukogu vastu otsuse Eesti riiklikust iseseisvusest. See-ga tähistame tänavu 15. aasta möödumist päevast, millal me võisime jälle olla oma kodumaal täisõiguslikud peremehed.

Kuidas elati Eestimaal aastal 1933 ?

Riik oli kosumas 1929.a. alanud ülemaailmsest majanduskriisist, mis tublisti oli kahjustanud niigi kehvades oludes olevat majandust. Paljud tehased, ettevõtted olid lõpetanud tegevuse, sest puudus ostujõuline tarbijaskond. Paljud, kes olid teinud suuri pangalaene ja neid mitteotstarbekalt realiseerinud, olid makseraskustes. Eriti palju oli neid põllumajanduses, paljud uustalud läksid oksjoni haamri alla. Sealt vabanev tööjõud täiendas niigi suurt töötute ar-

meed. Neil aastatel hoogustus elanikkonna väljaranne USA-sse ja Lõuna Ameerikasse. Seal olid eestlastest oskustöölised teretunud oma tööoskuste ja kohanemisvõimega. Paljud said ruttu n.ö. „jalad alla“. Avalikuks said mitmed suuremad poliitilised majanduslikud afäärid jne. See ei olnud vastuvõetav Vabadussõjalaste Liidule, neile, kes relv käes olid võidelnud Eesti iseseisvuse eest. See viis 1933.a. nende poolt rahvahääletusele pandud uue Põhiseaduse vastuvõtmisele. 1933.a. tuli Sakamaal võimule Adolf Hitler.

Tähistamas oma kodumaa 88. sünnipäeva on saanud Eesti riigiks, kes on ise võimeline hädasolijaid aitama (looduskatastroofid 2004 a. ja 2005 a.) Koolitama oma endiseid saatusekaaslast N.Liidu päevilt jne.

Olgem selle üle uhked!

Kalle Arumäe

Lasva järves elab kala, Lasva rahva maiuspala! Kalapüügivõistlus Lasva järvel 03.vebruaril 2006

Õppimine parandab elukvaliteeti

Möödunud, 2005 aasta sügisest alustas Euroopa Liidu rahastamisel Eesti Vabariidusliidu poolt juhitud projekt "Õppimine parandab elukvaliteeti". See on pooltsada Eesti vabariiduskooli kaasav 3-aastane ühine ettevõtmine, kus Lasva Käsitööselti kohaliku rahva koolitamisel oma ülesanne. Projekti üldine eesmärk on **täiskasvanud töötavale elanikkonnale** paremate võimaluste ja võrdse ligipääsu tagamine elukestvate õppele üle kogu Eesti, et parandada nende üldist elukvaliteeti. Ametialase koolituse kõrval omab kaasaja inimese edukuse tagamisel üha suuremat tähtsust uute põhioskuste ja ühiskonna ning keskkonnateadlikkuse alane koolitus. Meie (Lasva Käsitööselti) koolituse ülesandeks ongi lisaoskuste andmine edukaks toimetulekuks tööjouturul. Lasva Käsitööselti on käesoleva projekti raames pooleaastane kogemus. Möödunud 2005. aasta lõpu poole toimunud koolitustest nimetagem kursusi tervislikust toitumisest, töötajate õiguste kaitses. Samuti kodupaiga kultuurilugu väärtustavaid loenguid ja ühte õppematka. Enam huvilisi koondas maarahvaõpistu ruumidesse asjatundjate juhendamisel toimunud käsitöökursused: gobelääni ja tekstiilide kujundamine, lilleseade ja ruumikujundus ning varasemast laiemalt tuntuks saanud portselanmaali kursused. Vastavalt koolituste üldkavale kavandame 2006. aastal kursusi kolmes valdkonnas:

- uute põhioskuste alane koolitus
- ühiskonna ja keskkonna teadlikkuse alane koolitus
- humanitaarlane koolitus

Maatingimusi arvestades püüame **uute põhioskuste koolituses** anda enamõutud keeleõppe (soome ja inglise) ning sotsiaalseid oskusi arendavaid kursusi.

Kavas on kursused järgmistel teemadel:

- kauni kodu kunst, kaugete rahvaste

kodukultuurist eestlaste kodukaunistamiseni

- kunsti mõistmise salapära ja viisid, foto kui dokument ja kunstiteos.

- loodusravi võimalused ja piirid
- suhtlemiskunst ja suhtlemistreening

Oleme koduhoidev ja kodukeskne rahvas. Seetõttu võiks nii mõnigi, kellel muuks õppeks aega ei jää, olla huvitatud iidsest Hiina hinge ja kodu tasakaalu tagavast Feng Shui õpetusest. Loodame, et on neidki huvilisi kellel vajadus praktilise nõu järele kodu sisustamisel või soov saada oskusi eestlastele omase vana säilitamisel. Paljude inimeste loomulikuks mureks jääb tervis ja selle hoidmine. Pakume võimalust kuulata arstide-praktikute kogemusi loodusravi võimalustest. Suhtlemiskursused on suunatud eelkõige töökollektiivis igapäeva ja hästisujuva suhtlemise tagamisele ning võimalike konfliktide lahendamisele.

Uute sotsiaalsete oskuste lisandumine võimaldab kursustel osavõtnul paremat eneseteostust, saada paremaks suhtlejaks ja teiste mõistjaks ning olla mõistev nii mineviku kui ka arenevas kaasaegses kunstis.

Ühiskonna ja keskkonna teadlikkuse alasel koolitusel on oodata kursusi kodanikukoolituse valdkonnas:

- koduvalla arengu edendamiseks;
- kaasaegsetest usuküsimustest ja keskkonnaalases koolituses;
- jäätmekäitlusest;
- kalariikustest, kala- ja vähipüügist;
- vee kui loodusressursi säästvast kasutusest;

- mahepõllundusest kui alternatiivsest loodussõbralikust tootmisest.

Kodanikuühiskonna kujunemisega laieneb maal külaliikumine. Koduvalla arenguprobleemide lahendamisel peab saama teadlikult kaasa rääkida iga kohalik elanik.

Tarbimisühiskonna laienemine toob maale mõningaid hüvesid, kuid ka probleeme, mis industriaalühiskonnas on globaalprobleemiks. Seetõttu ei ole liigne, et iga maainimene kaudgemaski metsanurgas omaks teadmisi prügimajandusest ja jäätme-

käitlusest.

Meie kõigi soov on elada puhtas ja looduskaunis keskkonnas. Ammu enam ei pea maainimene kalapüüki elatusalaks, jääb kala - ja vähipüük paljudele armastatud harrastuseks. Loodusthoidev inimene naudib kalariikaid ja vähkiidega asustatud jõgesid ja järvi ka ilma sellest otsest kasu saamata.

Humanitaarõppena pakub käsitööselti nii kohalikus Maarahvaõpistus kui ka mujal (enamasti maapiirkondades) jätkuvalt portselanmaali kursusi. Praktilise õppe käigus pühendatakse huvilised portselanmaali erinevate tehnikate saladustesse.

Peale selle on kavas veel siidipaela- ja pärlitkandi, õlimaali, vildivanutamise ja tiffani tehnikas vitraažikursused. Käsitöökursustel omandatud oskuste praktiline rakendus võib olla tööruumide siseseks kaunistamiseks.

A. Schopenhauer on öelnud, et tavalised inimesed on huvitad ainult ajaviitmisest, need aga, kel on mingil määral annet, on huvitatud aja kasutamisest.

Kaasaja oludes jääb koolitaja ülesandeks pakkuda huvilistele ühtaegu huvitavat ja kasulikku õpet. Planeeritud kursused ei paku üksnes kuulajate silmaringi laiendamise ja uute oskuste omandamise võimalusi. Kohtumised erinevate eluvaldkondade asjatundjatega, suhtlemine ja eneseteostusvõimalused annavad osalejaile positiivseid impulsse edasiseks ametitöökski.

Lasva Käsitööselti Maarahvaõpistu on teie päralt, et õppida ja läbi õppimise investeerida tulevikku.

Täpsemat informatsiooni kursuste toimumise kohta küsi telefonil 5 27 22 25 või 78 98 291

Sirje Kuuseorg
Lasva Käsitööselti
projekti koordinaator.

KINNITATUD
Lasva Vallavolikogu
14.02.2006 määrusega nr 4

VALLAEELARVEST ERALDATAVATE SOTSIAALTOETUSTE MÄÄRAMISE JA MAKSMISE KORD

Sotsiaaltoetusi makstakse üldjuhul Lasva valla elanike registris olevatele ja siin alaliselt elavatele isikutele. Matuse-toetust makstakse isikutele, kes tulevad Lasva Vallavalitsusse Lasva valla kodaniku surma registreerimiseks.

Valla eelarvest makstavad sotsiaaltoetused jagunevad kindlaksmääratudteks ja avalduste alusel makstavateks toetusteks.

Kindlaksmääratud toetused on:

matuse-toetus 1000 krooni – makstakse välja surmatunnistuse väljakirjutamisel või esitamisel; sünnitoetus 4000 krooni – makstakse välja vastavalt sünnitoetuse maksmise korrale; kooli lõpetamise toetust makstakse 300 krooni põhikooli lõpetajale ja 500 krooni põhikoolijärgse õppeasutuse lõpetajale.

Avalduse alusel makstavate ühekordsete toetuste üle otsustab üldjuhul vallavolikogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjon, kes vaatab avaldused läbi üks kord kuus.

Erakorraliste üle 1500 krooniste toetuste andmise otsustab vallavolikogu;

Eelarve aasta jooksul rahuldatakse ühel perekonnal üldjuhul 2 avaldust (v.a. koolitoidu ja töövihikute kompenseerimine ning õnnetusjuhtumid);

Õnnetusjuhtumitega seotud toetuse taotlused lahendab vallavalitsus jooksva töö käigus kuni 5000 krooni ulatuses ühe juhtumi kohta.

Avaldusi võib esitada:

laste koolitoiduraha ja õppekulude osaliseks kompenseerimiseks – vastavalt koolitoidu ja töövihikute kompenseerimise korrale;

elluastumistoetuse taotlemiseks – vastavalt elluastumistoetuse maksmise korrale;

tervisega seotud kulutuste osaliseks katmiseks – kuludokumentide esitamisel;

õpilaste välismaa õppereiside kulude osaliseks katteks – kooli ja lapsevanema taotlusel;

Eesti Vabariigi või maakonna kultuuri- ja spordiprogrammide esinduste koosseisus sõitvate õpilaste sõidukulude osaliseks katteks – lähetaja kirja ja lapsevanema avalduse alusel;

raske majandusliku olukorra leevendamiseks riskirühmade liikmetele.

Toetuse määramisel lähtub komisjon toetuse taotleja majanduslikust kindlustatusest, milleks ta võib nõuda perekonna sissetulekuid tõendavaid dokumente.

Sünnitoetuste maksmise kord Lasva vallas

Sünnitoetust 4000 krooni on õigus täies ulatuses taotleda emadel kes:

1.1. on olnud eelnevalt Lasva valla elanike registris vähemalt 1 aasta;

1.2. on olnud Lasva valla elanike registris vähem kui 1 aasta, kuid on asunud lapse isa juurde elama või omab Lasva vallas kinnisvara;

1.3. peale õpingute lõppu on kantud tagasi Lasva valla elanike registrisse.

Teistel juhtudel makstakse sünnitoetust 1000 krooni sünni registreerimisel.

Sünnitoetuse maksimaalsest suurusest saab ema kätte 2000 krooni lapse sünni registreerimisel vallavalitsuses.

1000 krooni saab ema kätte peale lapse aastaseks saamist ja veel 1000 krooni lapse 2-aastaseks saamisel. Kui ema või laps on lahkunud Lasva valla registrist, siis kaob neil õigus punktis 3.1. nimetatud toetuse osadele.

Perearsti või sotsiaaltöötajate pretensioonide korral lapse hooldamise või kasvukeskkonna osas, võib vallavalitsus teha otsuse ülejäänud sünnitoetuse üleandmiseks mitterahalises vormis..

Parkimiskaartide väljastamisest

Parkimiskaartide väljastamine nägemis- ja liikumispuudega inimestele

Vastavalt sotsiaalministri 19. jaanuari 2001. a. määrusele väljastab Lasva Vallavalitsuse sotsiaalosa-kond **arsti teatise** alusel liikumis- ja nägemispuudega inimestele parkimiskaarte.

Parkimiskaarti võivad taotleda isikud järgmiste liikumis- või nägemispuuete korral:

1. Alajäsemete liikumisfunktsiooni häire, kui kasutatakse abivahendeid (alajäseme protees, kepp, kargud, ratastool jms).
2. Nägemispuue – täielik nägemise kaotus (nägemisteravus kummagi silmaga ei ületa 0,01, vaateväljad ahenenud 5°-ni), vaegnägija (nägemisteravus kummagi silmaga ei ületa 0,08, vaateväljad ahenenud 15°-ni).

Muu raskekujuline üldhaigestumine, mille tõttu käimine on tugevalt raskendatud.

Parkimiskaarti liikumis- või nägemispuudega lapsele võib taotleda lapsevanem või eestkostja. Parkimiskaardi hinnaks on sotsiaalminister kinnitanud 40 krooni.

Parkimiskaart antakse välja viieks aastaks. Ajutise liikumispuude korral antakse parkimiskaart välja puude tõenäolise möödumise perioodiks, kuid mitte enam kui üheks aastaks.

Parkimiskaardi saamiseks palume kaasa võtta:

Isikut tõendav dokument
foto
perearsti tõend

Sotsiaaltoetustest Lasva vallas

Tulenevalt Sotsiaalhoolekande seadusest on sotsiaalhoolekan-de korraldamisel kohaliku oma-valitsuse üheks ülesandeks ka sotsiaaltoetuste määramine. Lasva Vallavalitsus saab kasu-tada toetusteks summasid riigi-eelarvest ja oma eelarvest. Riigieelarvest eraldatakse va-hendeid toimetulekutoetuse maksmiseks ja puuetega ini-meste hooldamise korraldami-seks

Toimetulekutulekutoetuse va-henditest määratakse ja maks-takse kõigepealt **toimetuleku-toetus**. Käesoleva aasta jaa-nuaris maksti toimetulekutoe-tust 38-le perele kokku sum-mas 38092 krooni.

Toimetulekutoetuse vahendi-dest võib maksta ka **täiend-vaid sotsiaaltoetusi** lastega peredele, töötuga peredele, pensionäridele ja puuetega ini-

mestele avalduste alusel.

Hooldajatoetuseks eraldatud vahenditest on korraldatud ko-duhooldusteenus s.t. avahool-dus ja makstakse tasu indivi-duaalhoolduse puhul. Valla eelarvest eraldatavatest toetustest makstakse **kind-laksmääratud toetusi**, milleks on matusetoetus (1000 krooni), sünnitoetus (4000 krooni) ning kooli lõpetamise toetus (põhikoolilõpetajale 300 krooni ja 500 krooni põhikooli-järgse õppeasutuse lõpetajale).

Avalduste alusel saab taotle-da toetusi laste kooliga seotud kulude kompenseerimiseks, õpilastele õppereisideks, tervi-sega seotud kulude katteks, majanduslikult raske olukorra leevendamiseks, õnnetusjuhtu-mite korral (kuni 5000 krooni). Ravikindlustuseta isikud saavad taotleda sotsiaalosalakonnast

eriarsti vastuvõtule **garantii-kirja**. Arsti juures käimise eest tasutav summa loetakse garan-tiikirja saanud isikule toetu-seks.

Enamiku toetuste määramist ja maksmist reguleerivad vasta-vad Lasva Vallavolikogu poolt kinnitatud korrad. Alates käes-olevast lehest hakkame avalda-ma toetuste kordasid.

Täpsema informatsiooni saami-seks soovitan pöörduda **sot-siaalosalakonda** või helistada **telefonil 78 98 247**.

Tea Kallaste
Sotsiaaltöö spetsialist

OLÜMPIAL 3 KULDA!

Torino XX taliolümpiamängu-del võitis Kristina Šmigun naiste suusavahetusega sõidus ja naiste 10 km klassikasõidus kuldmedali ning Andrus Veer-palu 15 km klassikasõidus kuldmedali!

Edukamate olümpialaste ja nende treenerite auhinnatsere-moonia toimub 27. veebruaril Vabaduse väljakul.

18. veebruaril toimusid Haanjas Võrumaa IX tali-mängud, kust toodi kaasa II koht murdmaasuusatamises Võidukas võistkonnas osale-sid: Arno Kirsimägi, Elvo Sulakatko, Jaanus Palover, Aldo Rauk, Margo Hurt, Tarmo Kokk, Aivar Kreutzberg, Anneli Viitkin, Jaanika Laiv, Marika Nassar, Grete Saarniit, Ülle Rauk

Sinu Mets-metsaomaniku nõustaja

Ilmus metsandusliku ajalehe Sinu Mets uus lehenumber. Ajaleht Sinu Mets ilmub Kes-konnainvesteeringute Keskuse toetusel ning on tasuta jagatav maakondlikes keskkonnateenis-tustes ning vallavalitsustes. Uue lehenumbri teemad: met-sasektori konkurentsivõime, madalaboniteediliste raiesmike uuendamine, tehnovõrgud era-metsas, metsade kaugseire, maaomaniku õigused jahipida-misel, talumetsa majandamise

konkurss 2006, metsamajanda-miskava koostamise finantsee-rimise uus kord, põllumajandus-maa metsastamise toetus, metsamajanduse ja maaparanduse toetamine. Samuti on ära toodud mõnede metsaühistute tutvustused- tegevus ja edasi-sed plaanid. Lisaks veel palju väiksemaid soovitusi ja selgitu-si. Piiratud eelarve tõttu kahjuks ei saa ajalehte tellida. Kõik soovi-jad peavad leidma võimaluse

läbi astuda keskkonnateenistu-sest või vallamajast.

Ajalehe väljaandja: MTÜ Ristik-hein. Postiaadress: Maarja, 49 102 Jõgevamaa. koduleht inter-netis:

www.hot.ee/sinumets ning e-posti aadress: sinu-mets@hotmail.ee

Oodatud on kõik metsandusli-kud küsimused ja ettepanekud järgnevate lehenumbrite koostamiseks.

MTÜ Ristikhein

Tänuavaldus

Pässä bussipeatuse ootekoda

tee ääres seistes - küll viimas ja tuules, küll pakases ja tuisus. Olgugi, et küla on väi-ke, elavad seal abival-mid ja teotahelised inimesed. Mõistes nen-de muret, kes peavad iga ilmaga bussi oota-ma, hakati plaani pida-ma ootekoja ehitami-seks. Pässä Külaselts

taotles raha Hasartmängumak-su Fondist. Kuna puudus kogemu-s palkkarkassi ehitamiseks, paluti abi naaberkülalt. Ehitus-koolituse viis läbi Aleksander Rüüberg. Selle koolituse raa-

mes valmiski palkidest ootekoja karkassiosa. Ülejäänud töö teh-ti juba oma kogemustega.

Detsembri algul võis iga bussi-ootaja kasutada vastvalminud ootekoda. "Majakese" ümbruse teeb veelgi ilusamaks sügisel rajatud park. Oleme tänulikud ja uhked oma bussipeatuse üle. Aitäh Teile, tublid tegijad: Kadri ja Jüri Nassar, Heino Ojaperv, Sulev Väär, Kalle Kaiv, Jaan Rüüberg, Raido Rüüberg, Toomas Horn, Toivo Horn, Mein-hard Olesk

Bussiootajate nimel
Ülle Jõoger

Mitmeid aastaid on Pässä küla-rahvas pidanud ootama bussi

Play-back show Kääpa Põhikoolis

Parim laul "Mr. Right"

Veebruari 10. päeval toimus Kääpa koolis play-back show. Seal osales palju õpilasi alates kolmandast klassist ja lõpetades üheksandaga. Etteasteid oli kokku 11. Kohal oli žürii, kes pidi välja selgitama parema esineja algklassidest ja keskmisest astmest. Žüriil oli tõeliselt raske oma otsust teha. Nende ülesandeks oli välja valida ka lugu, mis läheb edasi maakondlikule play-backile.

Parim algklasside võistkond

Algklassidest oli põnevaim 3. kl. ansambel „Kala“. Nad esitasid laulu „Buratiino“. Ka žürii arvates olid nad kõige parimad. Vanemate klasside õpilasi, kes millegagi üles astusid, oli samuti palju. Kõik esinesid väga hästi. Oli suurepäraseid üllatajaid. Parimaks valis žürii laulu „Mr. Right“ ja seda esitasid Eneli Raamat, Aveli Ladva, Marili Juhkam, Henry Maask,

Veiko Raamat ja Reijo Mälton. Nemad lähevad meid esindama ka maakondlikule üritusele. Ja selle aasta üllatuseks valiti veel teinegi laul, mis pääses edasi võistlema. Selleks oli Madonna lugu „Hung up“, mille esitasid Mailis Ast, Kersti Hein, Kristlin Kaust, Kai Helde ja Kairi Rebane.

See üritus oli väga põnev.

**Kadi Hirv
Kääpa Põhikool**

Sõbrapäeva nädala tähistamine toimus valla erinevates piirkondades erinevalt: Tsolgo raamatukogus valmistati Angela juhendamisel ilusaid kübaraid (p i l d i l). Kääpa raamatukogus maiustati ja vesteldi sõpruse vajadusest.

Lasva rahvamajas toimus sõbrapäeva pärastlõuna perele. Külas oli Parksepa kooli näitering, meisterdati kingitusi - südameid. Kääpa ja Pikakannu kooli õpilased osalesid maakonna kabevõistlustel. Siin saavutas Kääpa kooli IV klassi õpilane Martin Kammer III koha.

Maakonna rahvastepallivõistlustel saavutasid Kääpa kooli 1.- 3. klassi õpilased oma vanuseklassis I koha.

Pikakannu kooli võistkond oli maakonna liiklusviktoriinil III koha vääriline.

Kuidas valule saada leevendust?

Antud kirjatükki ajendas mind kirjutama valutavate inimeste rohkus. On teada tõde, et inimene hakkab vananema peale neljakümendat eluaastat. Kogemus on näidanud, et Eestis peab vanemaegaline isik oma tervisehäiret alati haiguseks ega ole valmis tunnustama, et vaevused on tingitud ealistest muutustest, mida sageli võimendavad psühhosomaatilised mehhanismid. Pange tähele, valu tekib ja ägeneb seoses halbade uudiste teadaaamisel, konfliktide tekkimisel ja teiste negatiivsete emotsioonidega.

Kesk- ja vanema ea tervisehäired on sageli seotud kehalise vormi halvenemisega. See võib olla üldine -nagu perioodiline tasakaalu- ja koordinatsioonihäirete esinemine, operatiivmälu nõrgenemine aga ka väga spetsiifiline, näiteks lihaskorseti nõrgenemisest nimmevalude teke või liigespindade kulumisest liigesvalude teke. Siin peab arst

täitma nõustaja, selgitaja, julgustaja ja lohutaja olulist rolli.

Tervisehäirete all kannatava inimesega suhtlemisel peab esikohal olema piisav informeeritus e. õpetus, et soodustada kohanemist muutustega ning vältida häire kujunemist haiguseks. Uuringud on näidanud, mujal Euroopas pööravad arstid suurenevat tähelepanu nõustamisele seadmata esikohale ravimitega. Kui aga Eestis lahkub patsient arsti juurest retseptita, tundub talle, et ta on millestki olulisest ilma jäänud. Ravimite ja ravimisarnaste ainete küllus apteekides on tekitanud olukorra, kus inimesed arvavad, et iga tervisehäire leevendamiseks on ravim, mis peaks käepärast olema. Vastavalt sellele loodetakse, et igale olukorrale leidub lihtne ja käepärane lahendus või vastasel korral tuleb see leiutada.

Kogemus näitab, et eestlane ootab arstilt tingimata „füüsilist kontak-

ti“, see tähendab valusate kohtade katsumist, röntgen-või mingi muu uuringu teostamist, kindlasti ravi- mi määramist.

Kui aga arst hakkab rääkima kehakaalust, kui ühest suurimast tegurist liigeskaebuste korral või kogu elu kestvast võimlemise vajadusest, on patsiendipoolne reaktsioon- ega see ometi minu haigust ravi. Aga just võimlemine on valude korral

kõige tõhusam valuvaigisti. Võimeldes pumpavad lihased valutavasse piirkonda enam verd, kui paraneb verevarustus taandub ka valu. Liigutustega paraneb liigeskõhre ainevahetus, see taastab paremini aga liigeskõhre. Kehakaalu vähenedes väheneb ka koormus liigestele. Ärgem jäägem siis lootma ainult apteegile vaid tehke ka ise midagi enda tervise heaks.

**Ene Kuusik
Perearst**

Täiendavad meetmed lindude gripi ohu vältimiseks

Veterinaar- ja Toiduameti peadirektor keelustas 15.02.2006.a. oma käskkirjaga kodulindude välitingimustes pidamise, et vähendada haiguse leviku riski metslindudel kodulindudele. Kodulinde võib väljas pidada vaid juhul, kui lindude kokkupuutumine metslindudega on piisavalt tõkestatud (linde peetakse tarastatud alal, ala pealt katmine on soovitatav). Samuti tuleb hoida lindude sööt ja joogivesi sisetingimustes või varikatuse all. Soovitatav on tagada koduspeetavate hanede ja partide ning teiste linnuliikide eraldatus.

Seoses linnugripi levimisega maailmas ja suurenenud riskiga rändlindude kevadise rändega inspekteerib Veterinaar- ja Toiduamet (VTA) jaanuaris-veebruaris kõiki kodulinde pidavaid loomakasvatuseettevõtteid ja eraisikuid sõltumata neis peetavate lindude arvust. Inspekteerimise eesmärk on saada ülevaade kõigist linnupidajatest (just eraisikutest) ja nende poolt peetavatest lindudest. Olukorra kaardistamine on oluline selleks, et taudi puhkemisel saaks rakendada kõikide ohu-

ja järelevalvetsoonis olevate linnupidajate (lindlate) suhtes vajalikke meetmeid, vältimaks taudi laialdast levikut. Kuna suurimaks ohullikaks võib pidada vabalt peetavaid koduveelinde, nagu pardid ja haned kontrollitakse kas lindudel on võimalus kokku puutuda mets- ja rändlindudega, kas veelindudel on kasutada mingi looduslik veekogu jms. Enam tähelepanu pööratakse lindude söötmisele ja söötade päritolule.

Lindude gripp kuulub eriti ohtlike loomataudide hulka kuna põhjustab lindude massilist haigestumist, suurt surevust ning ulatuslikku majanduslikku kahju. Lindude gripp on väga nakkav, ägedalt kulgev lindude viirushaigus, mille kliinilised tunnused on raske depressioon, isutus, munatoodangu tunduv vähenemine, harja, lokutite, näopiirkonna turse, täppverevalu- mid limaskestadel ning

äkksurm. Lindude gripile on vastuvõtlikud kõik kodu- ja uluklindud. Haiguse puhkemisel kehtestatakse karantiin, haiged ja haiguskahtlased

linnud tapetakse ja hävitatakse.

Vastavalt "Lindude gripi tõrje eeskirjale" on loomaomanik kohustatud haiguse kahtluse korral kohale kutsuma piirkonda teenindava volitatud veterinaararsti või järelevalvetöötaja ametniku, selleks, et lindude gripp kliiniliselt diagnoosida, proovid võtta, episotoloogiline uurimine teostada ning loomataudi leviku tõkestamiseks vajalikud kitsendused ja abinõud rakendada.

Lisainfot lindude gripi ja ennetusmeetmete kohta saab Veterinaar- ja Toiduameti kodulehelt www.vet.agri.ee

**Kristina Samra
Veterinaar- ja Toiduameti
6051748
5166556
kristina.samra@vet.agri.ee**